personajul. Poate prea indulgent cu eroul încredințat, Virgil Leahu scoate în evidență mai ales latura ridicolă a personajului Mihalache Dometie, uitînd că indivizi de acest tip pot reprezenta oricînd o amenințare pentru relațiile drepte, lipsite de umilitoare suspiciuni, între oameni.

Sigur că spațiul restrîns al acestei cronici nu ne permite cuprinderea întregii distribuții și ne-am oprit, de aceea, la rolurile mai importante. O mențiune, doar, pentru decorul semnat de Rodica Porumbel — sobru, redus la esențial, adaptat la necesitățile unor schimbări numeroase și rapide.

Cristina DUMITRESCU

PRIN TEATRELE DIN ȚARĂ

TEATRUL NAȚIONAL DIN CLUJ-NAPOCA

■ A DOUA CONȘTIINȚĂ

de Barbu Ștefănescu Delavrancea

Data premierei : 4 iulie 1984.
Regia : AURELIU MANEA, Scenografia : T. TH. CIUPE.
Distribuția : OCTAVIAN LĂLUȚ (Rudolf) ; MARIA SELEȘ (Lucia) ; IONEL BANU (Dr. Lascăr) ; MARIANA POPOVICI (Cleo) ; ION TUDORICĂ (Daniel) ; ILEANA NEGRU (Melanie) ; ION MARIAN (Petrache).

Teatrul Național din Cluj-Napoca realizează prin această premieră absolută un fapt de cultură de primă importanță. Despre Delavrancea, nenumărate generații și-au confecționat o imagine întrucîtva standard, așa cum se întîmplă cu orice om de artă cunoscut, cu predilecție, dintr-o singură operă ; trebuie să recunoaștem că numele său este de nedezlipit de titlul **Apus de soare,** și este mai la îndemînă asociația cu imaginea lui Calboreanu, ca interpret legendar al lui Ștefan cel Mare, decît informația că scriitorul a semnat și alte opere, în afară de cele amintite în manualele școlare.

Cu cît ne îndepărtăm de **Apus de soare,** chiar înlăuntrul trilogiei **(Viforul, Luceafărul),** descoperim mai complexe structuri dramatice ,adîncimi și nuanțe noi, o multiplicare a semnificațiilor și o mai mare densitate a subtextualității.

A doua conștiință mi-a relevat un dramaturg de o modernitate uluitoare (și, din pricina prejudecăților, parcă incredibilă), respirînd atmosfera europeană, racordat la marile probleme și preocupări științifice din epoca sa privind deslușirea tainelor psihicului uman.

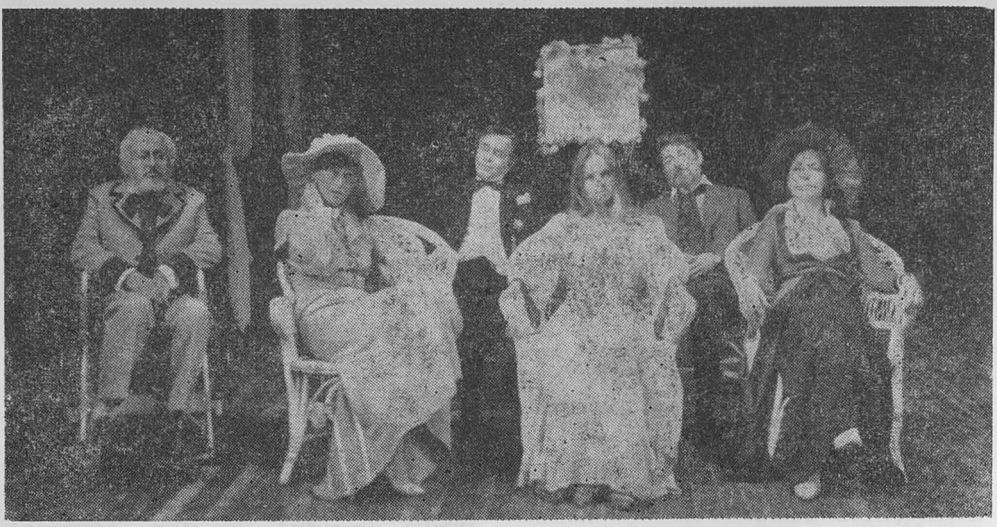
Chiar titlul piesei stîrnește curiozitatea : ce poate fi aceea „a doua conștiință" ? Un dublu al conștiinței ? O conștiință a conștiinței, adică o metaconștiință ? Textul însuși refuză precizările didacticiste, iar spectacolul estompează orice accent care să încline balanța către vreuna dintre ipoteze. Dealtfel, regia lui Aureliu Manea evită și pitorescul oferit de prezența unor personaje secundare, și zugrăvirea accentuată a moravurilor și a societății.

Spectacolul de pe scena Naționalului clujean este istorisirea unui fenomen ciudat, situat în cadrul social al high-lifeului de la începutul acestui veac. Rudolf, avocat celebru în barou și bărbat fascinant, iubit de soția sa, Lucia, și asaltat pînă și în sînul familiei de către Cleo, una dintre frumoasele zilei, are o obsesie : Mona Lisa. Imaginea capodoperei lui Leonardo îl urmărește peste tot, în somn și în stare de veghe ; persistența în memorie a acelui surîs enigmatic îi provoacă stări de exaltare, chiar halucinații, revelîndu-i putința de a se privi pe sine drastic, sever, parcă din afara timpului trăit.

O atare conștiință, spre care surîsul Giocondei îi îngăduie accesul, judecă și ființa umană, judecă și istoria. Refuzul lui Rudolf de a pleda o cauză nedreaptă, deși ar fi cîștigat o sumă imensă, detașarea sa față de seducțiile frumoasei Cleo, mirarea sa ușor îngîndurată la argumentele prietenilor care-i cer să nu se dezică de apartenența sa socială și să nu renunțe la avantajele ce decurg din ea, toate îl situează pe avocat într-un regn spiritual aparte.

Vizita unei prietene din copilărie a soției, Melanie, este evenimentul șocant care precipită drama. Melanie seamănă cu Mona Lisa, pare o reîncarnare a

www.ziuaconstanta.ro

...un fenomen ciudat, situat în cadrul social al high-life**-ului de la începutul acestui veac**

acesteia ; pentru Rudolf, este chiar întruparea acestei a doua conștiințe. O întrupare care-l tulbură și-l atrage fizic. Melanie accepta cu seninătate extazul și febrilitatea revelației, dar respinge categoric apropierea. Rudolf cade într-o transă melancolică, deoarece realizează faptul că între el și această efigie a conștiinței trebuie să rămînă distanța dintre astru și satelit ; iar el nu suportă ca tangibilul să fie dovada imposibilului, și se sinucide. Lectura regizorală a născut un spectacol în care personajul principal este această a doua conștiință — prezentă în scenă ca o adiere simțită de o singură ființă, ca o iluminare întrevăzută de ochii lăuntrici ai unui singur om.

Celelalte personaje își caligrafiază relațiile cu delicatețe, aproape murmurat, cu răgazuri molcome, din gesturi puține, într-un ușor balet de efemeride

Rudolf, Lucia, Cleo, Melanie. În acest careu, interpreții dezvoltă trama spectacolului.

Octavian Lăluț găsește cele mai precise mijloace artistice pentru a evita alunecările în patologic sau în retorism romantic. Tristețea, volubilitatea decentă, căderea în transă, răvășirea sufletească în urma revelației sînt realizate admirabil.

Maria Seleș construiește devoțiunea și prietenia Luciei față de soțul său cu acea doză de complicitate condamnabilă proprie personajelor ibseniene. Calmă, periculos de încrezătoare în cei din jurul ei, discretă pînă la a da senzația de absență.

Mariana Popovici — superba divă fără scrupule — izbutește să fie stridentă și sfidătoare, convențională ori vicleanpersiflatoare, totul, cu o impecabilă măsură.

Ileana Negru aduce în scenă simplitatea, francheța, liniștea, cinstea și limpezimea unui suflet care putea fi împovărat de copleșitoarea supoziție a reîncarnării celebrei Mona Lisa.

Spectacolul **A doua conștiință** pare să marcheze o nouă etapă în creația regizorului Aureliu Manea. Economia de mijloace artistice, cursivitatea scenelor, consecvența soluțiilor, simplitatea și unitatea spectacolului mențin trează atenția asupra creației acestui important regizor.

■ VIAȚA E VIS

de Calderon de la Barca

Data premierei : 18 februarie 1984. Regia : MIHAI MĂNIUȚIU. Scenografia : OCTAVIAN COSMAN. În românește de AL. POPESCU-TELEGA.

Distribuția : ANTON TAUF (Segismundo) ; ION TUDORICĂ (Basilio) ; CONSTANTIN ADAMOVICI (Clotaldo) ; PAUL BASARAB (Astolfo) ; GELU BOGDAN IVAȘCU (Clarin) ; MARIA MUNTEANU (Estrella) ; ILEANA NEGRU (Sosaura) ; PETRE BĂCIOIU (Ofițerul I) ; EUGEN NAGY (Ofițerul II) ; VICTOR NICOLAE (Curteanul).

Spectacolul lui Mănițiu cu **Viața e vis** este — nota bene ! — o premieră pe țară. Dar, în loc să fie deslușitor,

www.ziuaconstanta.ro